

El llenguatge

Val a dir-ho

9/VIII/1979

No n'hi ha prou, de fer servir les formes d'expressió més característiques i genuïnes de la nostra llengua. Cal, a més, i imprescindiblement, si hom hi vol recórrer, usar-les amb el sentit que tenen realment, amb el significat per al qual el poble les ha creat i amb què han estat usades tradicionalment per la massa parlant i pels escriptors que hi han recorregut anteriorment.

Una d'aquestes expressions peculiars, del significat exacte o de l'aplicació adequada de la qual algú no sembla que tingui una idea precisa, és val a dir. Val a dir equival, de fet, a cal dir, cal advertir i s'usa generalment introduint una afirmació amb la qual s'emfasitza, es justifica, es raona o es completa el que s'ha afirmat abans, fins i tot, algun cop, amb un cert valor adversatiu. Sovint reforça un altre terme de coordinació i comporta el terme conjuntiu que: Em va prometre que ho faria i val a dir que ha complert la seva paraula. No hi he volgut anar però val a dir que en tinc moltes ganes. No en van saber teure l'entrellat però val a dir que era un afer molt embolicat. Es proposen una empresa de molta consideració; val a dir que amb tots els mitjans i molta competència. Es va fer un tip de beure i val a dir que no es va marejar. També és possible d'usar aquesta expressió com una frase incisa, cas en què cal completar-la amb el pronom ho: Les seves raons, val a dir-ho, eren molt poc convincents.

Com velem val a dir no té res a veure amb vol dir, confusió —ús de val a dir en lloc de vol dir— que hem pogut observar en alguna ocasió. Vol dir vol dir «significa». Dit altrament, vol dir significa «significa»: els jocs de paraules hi resulten obligats. Però prescindint-ne, direm que la locució verbal voler dir equival al verb significar. Són els recursos habituals de que ens servim, alternant-los per tal d'evitar repeticions excessives, quan tractem del sentit de les paraules. I formen una paraula semblant a fer cosa i recordar, haver-hi prou i bastar o estimar-se mes i creure-hi.

Albert Jane